

**Izvešće s 19. Kongresa IOSOT-a
International Organization for the Study of the Old Testament
Ljubljana, 15.-20. srpnja 2007.**

U Ljubljani je od 15. do 20. srpnja 2007. održan 19. Kongres IOSOT-a (International Organization for the Study of the Old Testament), Međunarodne organizacije za istraživanje Starog zavjeta. Kongres se od 1950. god. održava svake treće godine u nekom od velikih sveučilišnih centara.

Od 1950. god. domaćini Kongresa IOSOT-a bili su sljedeći gradovi: Kopenhagen, Strasbourg, Oxford, Bonn, Ženeva, Rim, Uppsala, Edinburg, Göttingen, Beč, Salamanka, Jeruzalem, Louvain, Pariz, Cambridge, Oslo, Basel, Leiden.

Ljubljana je po prvi put bila domaćin tom velikom znanstvenom skupu koji je okupio više od 500 sudionika iz cijelog svijeta u prostorima Pravnog fakulteta Univerze u Ljubljani. Organizatori su Sveučilište u Ljubljani, Teološki fakultet, a pokrovitelj događaja bio je predsjednik Republike Slovenije Janez Drnovšek. To je prvi put da se Kongres održava u jednoj od zemalja bivše Istočne Europe, što su organizatori posebno naglasili, istaknuvši ulogu i odgovornost Zapada za Istok i svijet uopće.

«Uloga Biblije nije samo da ustanovi postojanje transcendentnih, vječnih stvarnosti nego i da unese dinamične, vječne stvarnosti koje će utjecati na ljudsko postojanje. Cijela Biblija podiže svijest o tome da je svaki ljudski život svet, i ljudsko društvo mora odgovoriti na dobrohotne imperATIVE Stvoritelja. Konkretna primjena biblijske etike su pravda, pravednost, ljubav, milosrđe i poniznost», riječi su prof. dr. Jože Krašovca, predsjednika Organizacijskog odbora 19. Kongresa IOSOT-a. Osobna imena koja vuku svoje podrijetlo iz Biblije, prema riječima dr. Krašovca, jedan su od najjačih simbola koji sjedinjuju ovaj globalizirani svijet.

Velik broj sudionika, slušatelja i predavača iz cijelog svijeta, njihov entuzijizam i predanost potvrđuju svaku argumentaciju o važnosti Biblije. Međureligijski i međukulturalni dijalog kojem se svjedočilo potvrdio je da je Biblija mjesto susreta, diskusije, ali i razumijevanja. Uspostavljeni su brojni kontakti među sudionicima,

kontakti s brojnim specijaliziranim izdavačima iz cijelog svijeta koji su tijekom Kongresa ponudili vrijedna nova izdanja.

Treba naglasiti da je uz IOSOT, od 12. srpnja u Ljubljani svoje (dvodnevne) kongrese održao i niz manjih, specijaliziranih organizacija. Poimence: IOTS (International Organization for Targumic Studies), IOSCS (International Organization for Septuagint and Cognate Studies), IOQS (International Organization for Qumran Studies), IOMS (International Organization for Masoretic Studies), BEP (Biblije od Edessa Project), ISLP (International Syriac Language Project). Ukupno je u Ljubljani održano više od 160 predavanja, u nekoliko sekcija, s dnevnim rasporedom od 9 do 18.30 sati.

Tijekom jutra uglavnom su izlagani tzv. «main papers», glavna predavanja pozvanih predavača, u trajanju od 45 minuta, tijekom kojih je predavač i pozvao prisutne na postavljanje pitanja. Ovakav se pristup pokazao vrlo korisnim, zbog prisutnosti velikog broja poznavatelja problematike diskusije su bile vrlo fokusirane, provokativne i argumentirane.

Izdvojimo neke od govornika: prof. Gianni Barbiero (Pontificium Institutum Biblicum, Rim) predstavio je Psalam 49, u povijesno-kritičkoj, ali i kanonskoj interpretaciji, s posebnim osvrtom na zagonetku tog psalma, retke 13 i 21 s igrom riječi koju treba prepoznati u hebrejskom izvorniku.

Prof. Aron Dotan (Tel Aviv University) predstavio je nove trendove u proučavanju *Masore magne* i *Masore parve*, marginalnih nota u hebrejskim biblijskim rukopisima koji ukazuju na elemente važne u interpretaciji samog teksta: na pravopis i pravopisna pravila, sintaksu i pravila sintakse, stilističke konstrukcije, egzegezu, mi-draš, semantiku. Ispravno pročitana i interpretirana Masora vrijedan je alat u znanstvenoj analizi i razumijevanju biblijskog teksta.

Prof. David J. A. Clines (Sheffield University, Sheffield) govorio je o hebrejskoj leksikografiji danas naglasivši, među ostalim, kako je jasno da je hebrejski rječnik fluidniji nego što se prije mislilo. Stvorila se potreba stvaranja novog leksikona koji će obuhvatiti sva recentna istraživanja na području leksikografije, dakle istražiti brojne nijanse u značenju pojedinih riječi i izraza.

Prof. Emanuel Tov (Hebrew University, Jerusalem) govorio je o slučajnosti, kao o faktoru koji je mogao utjecati na formiranje pojedinih zbirki u antičkoj književnosti. To potvrđuju (nakon temeljite paleografske, lingvističke analize masoretskog, kumranskog ili septuaginskog teksta) različite kombinacije svitaka, odnosno tekstova.

Prof. Georg Fischer (Universität Innsbruck) prikazao je zanimljivu analizu Jeremijine knjige, istaknuvši Jeremijine molitve kao hermeneutičke ključeve za cijelu knjigu. Molitve, kao i u ostalim biblijskim knjigama, sijeku poeziju ili prozu otkrivajući i važne procese i postavke: radi se o intimnom dijalogu povjerenja s Bogom koji nama čitateljima daje izravan uvid u ono što je važno.

Prof. Seizo Sekine (Tokyo University) prikazao je i evaluirao filozofske interpretacije Abrahamove žrtve: od Kierkegaarda, Levinasa, Kanta, Derride, do japanskih filozofa koji govore o kenozi Abrahama preko čina vjere. Sekine je u vlastitu filozofsku analizu uvrstio i interpretaciju Abrahamova čina Gerharda von Rada. Svaka-ko je zanimljiva njegova kvalifikacija povijesno-kritičkog pristupa Bibliji: ukoliko filozof želi reći nešto o biblijskom tekstu ne može zaobići ozbiljnu povijesno-kritičku analizu teksta, u protivnom pada u spekulaciju.

Prof. John Barton (Oxford University) izložio je temeljne postavke holističkog pristupa biblijskom tekstu, nazvavši predrasudom stav koji holističko čitanje vidi tek kao alternativu povijesno-kritičkoj metodi koja, navodno, rado fragmentira tekstove. Prof. Barton argumentirao je u korist holističkog karaktera povijesno-kritičke metode; ona već određivanjem književne vrste postaje holistička, kao i svojim nastojanjem da pronade koherenciju među ponekad nepovezanim tekstovima.

Jedno od važnijih predavanja bilo je i predavanje prof. Ulricha Bergesa (Westfälische Wilhelms-Universität Münster) o autorstvu Deutero-Izaije. Postavljeno je pitanje o identitetu autora Izaije 40-55, za kojeg akademska zajednica ne prihvaća još tzv. kolektivno autorstvo (poput Izaije 56-66). Berges je argumentirao polazeći od raznolikosti literarnih formi koje ne mogu biti znakom povijesne aktivnosti anonimnog proroka, s obzirom da je literarna struktura indi-

vidualnih poglavlja puno jača nego što se obično priznavalo. Berges autorstvo pripisuje skupini izgnanih hramskih pjevača. To potvrđuju aluzije i teološko-literarne poveznice između Deutero-Izaije i psalama, tužaljki i svećeničke tradicije, te elementi deuteronomističke teologije.

Prof. Vasile Mihoc iz Rumunjske (University of Sibiu, Sibiu) izložio je temeljna načela pravoslavne hermeneutike, naglasivši važnost ranih crkvenih svjedočanstva, u odnosu na apostolsku i ranu postapostolsku tradiciju koja je temeljna za Pravoslavnu crkvu. Njegov je cilj bio pokazati aktualnost takvog utemeljenja.

Prof. James H. Charlesworth (Princeton Theological Seminary, SAD) demonstrirao je analizu jedne nepoznate kopije Knjige postanka (fragmenta Post 31-32), koji je možda iz Kumrana. Paleografskom analizom utvrđeno je da se fragment datira u razdoblje od 30. god. pr. Kr. do 132. god. poslije Krista. Datiranje metodom ugljikova izotopa ukazalo je na razdoblje od 95. do 195. god. poslije Krista. u kojem je navedeni tekst mogao biti zapisan, a koža (pergamena) obrađena. Kombinacijom paleografske i ugljikove metode prof. Charlesworth zaključuje da se predstavljeni fragment Knjige postanka može datirati u razdoblje od godine 50. do godine 105. poslije Krista.

Poslijepodnevni program rada Kongresa (tzv. «short papers») bio je raspoređen u nekoliko sekcija, od kojih je svaka sadržavala po sedam polusatnih predavanja, unutar kojih su pojedini izlagači ostavljali prostor za diskusiju i preispitivanje izloženog. Izlagao je velik broj sveučilišnih profesora, ali i mladih doktoranata. Izdvojimo samo neke: Jennifer Barbour (Oxford University), «Šaulova sjena u Koheletu 4,17-5,6»; Daniel Alberto Ayuch (University of Balamand, Libanon), «Manaševa molitva, pravoslavna tradicija i suvremene studije»; Gianluigi Boschi (Facolta di Teologia, Bologna), «Biblija i izvor i struktura apokaliptike»; Georg P. Braulik (Institut für Alttestamentliche Bibelwissenschaft, Universität Wien), «Prekinuti Dekalog: Pnz 5, 12.16»; Maria Carmela Palmisano (Sveučilište u Ljubljani): «Studija Siraha 36H,1-17»...

Izdvojili smo samo neke od 160-ak naslova, želeći ukazati na raznolikost pristupa i sveobuhvatnost o kojoj se vodilo računa pri or-

ganiziranju Kongresa. Tome je pridonio i tzv. «call for papers», odn. otvoreni poziv svim znanstvenicima s polja biblijskih znanosti da se jave organizatoru Kongresa sa svojim člancima i predavanjima. Organizator je htio na poseban način potaknuti mlade istraživače.

Uz Kongres organizatori su priredili i Biblijski festival, bogat kulturni program kojim se cijeli tjedan doslovno slavilo bogatstvo Sv. pisma. To je ujedno i vrhunac «Godine Biblije» u Sloveniji. Indikativno je da organizatori vide ovaj događaj od izuzetnog kulturološkog i znanstvenog značaja kao svojevrstan uvod u predsjedanje Slovenije Europskom unijom.

Treba istaknuti da je prof. Adalbert Rebić, KBF Zagreb, bio u savjetodavnom tijelu Organizacijskog odbora. Na žalost, relativno je mali broj hrvatskih stručnjaka prisustvovao ovom Kongresu koji nam je održan gotovo u susjedstvu. Možda bi trebalo promisliti o načinu na kojem se u našim akademskim krugovima, ali i u medijima, promoviraju takvi događaji i sudjelovanje (predavača ili samo slušača) na istima.

Andela Jeličić